

науково-практичної конференції (Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.).
Тернопіль: Осадца Ю. В., 2018. С. 120–122.

8. Ma X., Gryshova I., Khaustova V., Reshetnyak O., Shcherbata M., Bobrovnyk D., Khaustov M. Assessment of the Impact of Scientific and Technical Activities on the Economic Growth of World Countries. Sustainability. 2022; 14(21): 14350. URL: <https://doi.org/10.3390/su142114350>.

УДК 908:61:614.78(477)(510)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-347-0-62>

Демочко Г. Л.

ORCID: 0000-0001-5744-5893

кандидат історичних наук, доцент,

директорка Центру медичного краєзнавства

імені професора В. Д. Отамановського

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

КОНЦЕПЦІЯ URBAN HEALTH ДЛЯ УКРАЇНИ: КИТАЙСЬКИЙ ДОСВІД ВТІЛЕННЯ ІДЕЇ ЗДОРОВОГО МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Ключові слова: здорове міське середовище, Китай, медичне краєзнавство, Україна, urban health.

Медичне краєзнавство – молода галузь національного краєзнавства, яка завдяки своєму міждисциплінарному потенціалу відкриває науковцям широке коло для досліджень. Зокрема, важливим для України є кросовер медичного краєзнавства з концепцією urban health для отримання принципово нових результатів досліджень, які можна буде використовувати з метою повоєнного відновлення міст нашої країни.

Концепція urban health, запропонована Девідом Влаховим [1], передбачає розвиток здорового міського середовища для покращення якості життя людей. За даними ВООЗ, 55 % населення світу проживає саме в містах різного типу, але до 2050 року ця цифра, як прогнозується, збільшиться до 68 %. Отже, це свідчить про стрімку урбанізацію в усьому світі. Досвід Китаю в цьому план дуже цікавий і доволі показовий як для України, адже ця цифра для китайців становить 70 % вже у 2030 році. В Україні відсоток урбанізованості становить 69,7, за

даними на 1 січня 2022 року [3, с. 12]. Уже зараз такі прогнози висувують перед обома країнами спільну мету – побудувати міське середовище таким чином, щоб спрямувати урбанізацію на захист і зміцнення здоров'я населення. Китай, для прикладу, вже створив план побудови пілотних здорових міст, які мають з'явитися до 2030 року. Для України ж це питання лежить насамперед у площині відбудови зруйнованих війною міст і побудови нових урбаністичних одиниць для життя, адже не всі міста підлягають відновленню.

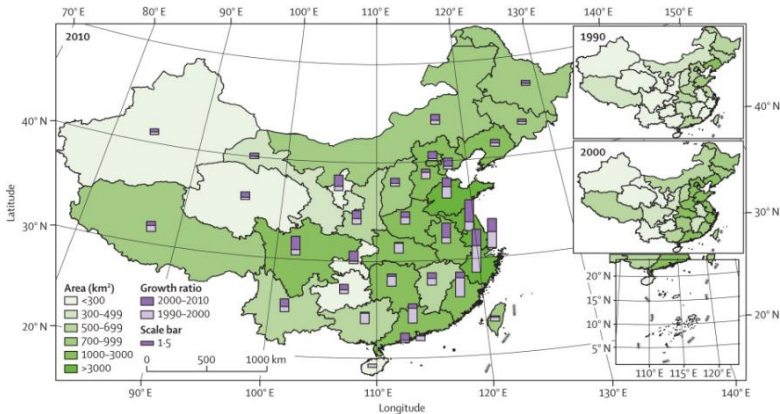

Рис. 1. Розширення міської території Китаю з 1990 по 2010 рік [4]

Фактори, які впливають на здоров'я в містах, найрізноманітніші. Серед них міське управління, характеристики популяції, природне й антропогенне середовище, соціально-економічний розвиток, служби й управління надзвичайними ситуаціями у сфері охорони здоров'я, продовольча безпека тощо. І якщо багато в чому між Китаєм та Україною є певні розбіжності, то в площині міського управління нам є чого повчитись у цієї країни. Цікаво обмінятися досвідом і звернути увагу на те, як проводиться профілактика та контроль за неінфекційними захворюваннями, як використовують закони для зміцнення здоров'я населення, яким чином зменшується тягар забрудненого повітря та які заклади охорони здоров'я створюються.

Уже сьогодні китайські дослідники вказують, що урбанізація стане серйозним випробуванням для громадської охорони здоров'я [там само]. Для вирішення проблем охорони здоров'я та максимізації переваг, які супроводжують швидку урбанізацію, відповідні інноваційні політики охорони здоров'я, зосереджені на потребах переселенців, і дослідження, які могли б усунути фактори ризику для погіршення здоров'я міського

населення. А отже – спільна робота не тільки сектору охорони здоров'я, а й адміністративного, управлінського секторів. Як зазначають представники Johns Hopkins Medicine, вплив міського охороноздоровчого середовища є одним із найвизначніших у наданні первинної медичної допомоги населенню, що яскраво показано на схемі:

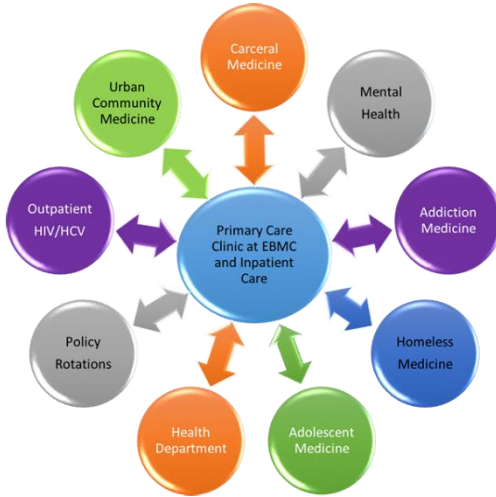

Рис. 2. Чинники, які безпосередньо чи опосередковано впливають на первинну медичну допомогу

Спільна робота має взяти до уваги такі виклики: саме міське середовище, яке містить хімічну, біологічну та фізичну небезпеку, зміни в професійній діяльності, які сприяють різним розладам, зокрема нервово-психічним, і система медичної допомоги, яка має надавати послуги високомобільному населенню країни. Для цього в Шанхаї створено Shanghai Municipal Bureau, яке здійснює контроль і профілактику у сфері охорони здоров'я та одночасно бере участь у координації та плануванні програм із благоустрою міста. Так, наприклад, активно включилося бюро в подолання «хвороби великого міста» – забруднення повітря, збільшення транспорту та брак якісної медичної допомоги [5, с. 35]. Цікавими рішеннями проблеми забруднення повітря, наприклад, є ініціативи щодо пересування по місту авто з парними чи непарними номерами в окремі дні тижня, надання субсидії населенню на придбання електромобілів, обмеження щодо паливної ефективності двигунів. Сільське населення влада переводить на високоякісне вугілля, заохочує опалення електрикою, а в містах працює програма озеленення, містом ширяться зручні велопарку-

вання [6]. Ключові аспекти розвитку здорового середовища перебувають під державним контролем.

Цікаво те, що високий економічний розвиток країни потребує підкріплення з боку самосвідомості громадянина. Незважаючи на потужні показники у сфері охорони здоров'я, новітні винаходи, інноваційні методики лікування та прориви в медицині, ставлення населення до справи охорони здоров'я може звести нанівець усі намагання влади покращити міське середовище та наблизити медичну допомогу для пересічного громадянина. Паралелі очевидні, у Шеньчжені значна кількість тих, хто вдався до трудової еміграції, не є застрахованим (55 %), а ще 62 % відсотки, повідомивши про свою хворобу на роботі, так і не звернулися до лікаря. За статистикою, в Україні цей показник ще вище – 69 % [7]. Цілком зрозуміло, що причини цього різні, але наслідки обох країн однакові – погіршення здоров'я населення. Викоріняти це треба різними кроками, передусім – підвищенням довіри до вітчизняної медицини і рівня самоосвіти населення, але й здорове міське середовище не слід скидати з терезів як той фактор, що зможе вплинути на якісні показники та зрушити їх у позитивному напрямі.

Користь обміну досвідом у питанні створення здорового міського середовища для розвитку українських міст важко переоцінити. Саме тому сьогодні вся наукова спільнота, яка займається цими питаннями, намагається згуртуватися й виробити колективні вектори співпраці. Анна-Марія Фолькман, керівник дослідження UCL, Cities Changing Diabetes в Шанхаї та Мехіко, зазначає: «Ми не всі знаємо все, але ми колективно розвинули ідеї, які ніхто з нас не зміг би зробити без інших. Знати, що ви розмовляєте однією мовою і рухаєтеся в тому самому напрямку, іноді, на мою думку, важливіше, ніж мати жорсткі ролі» [5, с. 63]. Отже, співпраця представників України та Китаю – науковців, громадських організацій, адміністраторів на місцях та урядовців на чолі певних відомств – має всі перспективи для отримання значущих результатів у сфері формування здорового міського середовища та практичного впровадження концепції urban health в практику містобудування.

Література:

1. Vlahov D., Galea S. Urbanization, urbanicity, and health. *Journal of Urban Health*, 2002. No. 79. P. 1–12; Vlahov D., Galea S. Urban health: evidence, challenges, and directions. *Annu. Rev. Public Health*, 2005. No. 26. P. 341–365; Vlahov D. Urban as a determinant of health. *Journal of Urban Health*, 2007. No. 84. P. 16–26.

2. Urban health (healthy cities) in China. URL: <https://www.who.int/china/health-topics/urban-health>.

3. Чисельність наявного населення України на 1 січня. Статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ, 2022. 84 с.

4. Gong P, Liang S, Carlton EJ, Jiang Q, Wu J, Wang L, Remais JV. Urbanisation and health in China. Lancet. 2012 Mar 3. No. 379(9818). P. 843–852.

5. Global perspectives on urban health. URL: <https://urbanhealth.org.uk/wp-content/uploads/2021/04/Global-perspectives-on-urban-health.pdf>.

6. Градоблянська Т. Пекін: з екологічної прірви – на велосипеді. Голос України. 11 вересня 2013 р.

7. 69 % хворих займаються самолікуванням, не звертаючись до лікаря. – Українська правда. 30 березня 2017 р. URL: <https://life.pravda.com.ua/health/2017/03/30/223458/>.

УДК 330.8+338.2 (510)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-347-0-63>

Дроботюк О. В.

ORCID: 0000-0003-2409-5131

кандидат економічних наук,

старший науковий співробітник

відділу Азіатсько-Тихоокеанського регіону

Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського

Національної академії наук України,

докторант кафедри міжнародної економіки

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ Й. ШУМПЕТЕРА В СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ КИТАЙСЬКИХ ЕКОНОМІСТІВ

Ключові слова: інновації, Китай, підприємництво, творче руйнування, теорія економічного розвитку, Шумпетер.

Китайська економіка за останні 45 років зазнала суттєвих економічних трансформацій і модернізацій, які забезпечили формування та підвищення глобальної конкурентоспроможності. Досліджуючи особливості економічного розвитку та вплив інновацій і підприємництва, китайські економісти звертаються до ідей Йозефа Шумпетера,